

Groenlabel-golfbaan bij Oudemirdum

Beperkte middelen en een volledige inzet

Ruim 43 hectare beslaat de op één na oudste golfbaan van Friesland. Het is de baan van Golfclub Gaasterland bij Oudemirdum. Het terrein beslaat ook 27 hectare natuurgebied, dat niet voor het publiek toegankelijk is. Bij de aanleg werden hier 47 duizend boompjes geplant. Hoofdgroenkeeper Hendrik Wijnia koestert hier sinds 2003 met twee medewerkers de natuur en de holes van deze Friese baan. Met een grote inzet en veel inventiviteit smeden ze de ingrediënten tot een waar natuurgolfparadijs.

Auteur: Broer de Boer

De bouw van deze 9-holes par 70 baan is gestart 2002. Hoofdgroenkeeper Hendrik Wijnia werkt met twee medewerkers. Ze zijn vanuit Bedrijfsverzorgingsdienst AB Friesland op deze baan gedetacheerd. Ze onderhouden de baan volledig zelf en, zoals Wijnia zegt, doen dat met beperkte middelen maar met een volledige inzet. De mannen zijn zuinig op het materieel. "Als ze 's ochtend hier komen zetten ze eerst het materieel draaiend buiten. Dan kan het op temperatuur komen; pas daarna stallen ze hun eigen voertuigen." Het bewijs dat ze hier zuinig omgaan met het aanwezige materieel blijkt uit de John Deere 2500 met meer dan 5 duizend bedrijfsuren op de teller. "Het materieelonderhoud doen we hier helemaal zelf en op deze John Deere is nog nooit een sleutel aan de motor geweest", vertelt Wijnia. "En we hebben er nog nooit mankementen aan gehad. Recentelijk is hiervoor een opvolger aangeschaft. De zes jaar oude John Deere mag nu zijn laatste

"Eerst het materieel draaiend buiten om op temperatuur te komen"

jaren slijten als foregreen-maaiër." Wijnia is niet de man van slijpen, maar van backlappen. "Slijpen doen we niet, maar met dat backlappen zoek ik ook de grenzen op en stel dat zo lang mogelijk uit. Hoe vaker je met het schuurmiddel erlangs gaat, des te sneller slijten je messen."

Bemesting

De groenkeepers in Oudemirdum zijn niet alleen zuinig op hun materieel. Dat geldt ook voor de grasmaten. Slippen en scherp sturen is hier taboe; duurzaamheid is hier troef. De greens liggen er mooi groen bij. Wijnia vertelt over zijn bijzondere aanpak van de greens. "Dit is een natuurbaan. We hebben geen GtG-certificaat, maar een Groenlabel-baan. Dat betekent onder meer dat we zo weinig mogelijk kunstmest moeten gebruiken. En dat kan ook. Onze greens bestaan voor 95 procent uit roodzwenkgras. De rest kun je wel raden. Het gras op onze fairways bestaat uit een mengsel van veldbeemd en roodzwenk. Ik schat dat ik op mijn greens nog geen 100 kg zuivere stikstof gebruik. Dat verspuiten we in de vorm van NTS, met 27 procent stikstof en 6 procent zwavel. We verrichten de bespuiting van de greens om

Duidelijke markering beschermd natuurgebied.

de twee tot vier weken met circa 400 liter water per hectare. Daarbij beoordeel ik gewoon op de kleur wanneer een kunstmestgift nodig is. Op de fairways start ik in het voorjaar zo vroeg mogelijk met de bemesting. Op de fairways gebruik ik uitsluitend de mengmeststof 15-15-15 en kalkammonsalpeter. Ook hier beoordeel ik op kleur wanneer de stikstofgift nodig is.”

“Het wild heeft altijd voorrang op de greens en fairways”

Beregening

De Friese hoofdgreenkeeper gaat ook zuinig om met beregeningswater. Hiervoor gebruikt hij oppervlaktewater dat afkomstig is uit de Luts. Dit is een klein kanaal in Gaasterland dat rond 1880 werd gegraven om snel het hout uit de Gaasterlandse bossen te kunnen afvoeren. Wijnia: “De Luts ligt 500 meter verderop en 2 meter lager dan de golfbaan. Ik wil niet met koud bronwater beregenen en feitelijk warm ik het water dat we oppompen uit de Luts eerst op in onze vijvers, voordat we het gebruiken voor beregening. En ook al gaan de regenbuien hier meestal aan ons voorbij, ik beregen pas wanneer het echt dringend nodig is.” We bekijken de fairways. Ze liggen er ondanks de minimale berekening fraai bij. Wijnia: Ikzelf hecht niet echt aan strakke groene fairways. Je treft de fairway hier wel eens veel geler aan, maar de golfers begrijpen dat en ze weten niet beter. Ik heb er hier nog nooit iemand over horen mopperen, en ten slotte zijn

we een natuurbaan. Ik bemest mijn fairways altijd vrij vroeg. Ik wil het gras zo snel mogelijk aan het groeien hebben en zorgen dat ik een behoorlijke wortelmassa krijg. Dan valt verdrogen altijd mee en hoef ik er niet bang voor te zijn dat het gras sterft door droogte.”

Groen Label

Waar staat een natuurbaan met een Groen Label eigenlijk voor? Wijnia: “Het is een certificaat dat het ministerie van LNV ons gegeven heeft. Aanvankelijk was er een golfclub in Balk. Deze wilde een golfbaan in gebruik nemen in dit natuurgebied. Na jarenlang touwtrekken tussen overheidsinstanties, landbouw- en natuurorganisaties, particulieren en het bestuur van de Stichting Golfclub Gaasterland resulteerde dat in de aanleg van de eerste golfbaan in Europa met een Groenlabel. De voorwaarden waaronder de golfbaan mocht worden aangelegd waren streng. Het gebied is in totaal 43 hectare. Hiervan mogen de golfers er slechts zestien van gebruiken. De rest moest natuur worden en mag niet worden betreden. Bemesting en bestrijdingsmiddelen in dat gebied zijn uit den boze en de natuur kan hier dus rustig zijn gang gaan. Je treft hier dan ook allerlei planten aan, zoals zonnedauw en libellen. Hier zitten dezelfde 34 van de 37 soorten libellen die je aantreft in Nederland. We zijn bijna vergelijkbaar met de Wildemerk, een locatie in Friesland die als uniek geldt voor libellen! Maar ook plantjes als veenmos en de gevlekte orchis tref je hier aan, en dieren als dodaars en dassen, hoewel ik met het laatste diersoort niet altijd even gelukkig ben. Ze maken namelijk wel eens rom-

Hoofdgreenkeeper Hendrik Wijnia (l) en baancommissaris Teun Langenberg.

“Deze baan blijft gortdroog”

mel in de rough, zoals jullie hebben kunnen zien op de Greenkeeper-website.”

Opslag maaien

Baancommissaris Teun Langenberg, ook aanwezig bij onze rondgang over de baan, vult over de Groenlabel-status aan: “Voorwaarde om hier een golfbaan te beginnen was dat we hier 47 duizend boompjes moesten inplanten. Daarvoor zijn soorten gekozen zoals de berk, de els en de wilg. Echt een pioniersvegetatie dus. Ook hebben we hier grote gebieden afgeplagd. Je ziet hier nu de dopheide en de struikheide terugkomen die hier van oudsher groeiden, maar ook de grove den. Wat dat onderhoud van de heide betreft, is Hendrik even rigoureuus als praktisch: “Om de drie jaar gaan we driemaal met een hoog afgestelde cyclomaaier over de heide heen om opslag van berken en grove dennen te vernietigen. Als je dat drie keer in het jaar doet, leggen ze allemaal het loodje. En dat is ook noodzakelijk, anders groeit onze heide hiermee dicht.”

Gortdroge baan

Ontegenzeggelijk biedt deze natuurgolfbaan, ontworpen door golfbaanarchitect Alan Rijks, een prachtig Gaasterlandschap. Maar hoe zit het met de fameuze keileem, waar Gaasterland ook zo bekend om is en de storende lagen die dat kan veroorzaken op de golfbaan? Wijnia: “Bij de

Verblijfplaats van oeverwaluwen en dodaars.

Dassenwerk in de rough: niet altijd blij mee.

aanleg is daar zoveel mogelijk rekening mee gehouden. De baan is met een gesloten grondportefeuille aangelegd. Het heeft er in elk geval wel in geresulteerd dat deze baan gortdroog blijft. Ook in de winter blijft deze baan bespeelbaar. We accepteren zelfs winterdag handicars! Wintergreens kennen we niet, zijn ook niet nodig. Alleen tijdens een dooiperiode sluiten we de baan.” Dat hier bijna altijd gegolfd kan worden ligt niet aan prachtige verharde paden. Die heeft uw

redacteur tijdens een rit langs de negen holes van Natuurgolfbaan Golfclub Gaasterland echt niet gezien! Wel liggen bij de bruggetjes en de bij in- en uitgangen richting zandpaden kunststof matten voorzien van grote, met zand opgevulde gaten, die met gras begroeid zijn. Op één van de minst droge holes laat Hendrik zien wat hij bedoelt als hij zegt dat hij ze tactisch heeft neergelegd. De mat ligt niet kaarsrecht van de green naar het bospad. Wijnia: “Het voorkomt de

vorming van looppaden van de green naar de volgende hole. Maar als het nat is zoeken de golfers automatisch naar die groene mat, terwijl wanneer het erg nat is, ze direct het begin van groene mat opzoeken, zo dicht mogelijk bij de green. Dat geeft veel minder loopsporen.”

“De golfers mogen slechts 16 van het 43 hectare grote gebied gebruiken”

Beheersplan uitvoeren

Op mijn vraag of men op deze golfbaan een beheersplan heeft voor de baan en het natuurgebied luidt het antwoord ontkennend. Baancommissaris Teun Langenberg: “Je moet dat zo zien: de natuur kan eigenlijk pas sinds kort zijn gang gaan hier. Een commissie is inmiddels begonnen met het opstellen van een natuurbeheersplan. Deze commissie wordt daarbij ondersteund door Willem Bossinga. Als we met dat beheersplan een eind op weg zijn, zullen we deskundigen laten aanwijzen wat we in de nieuwe houtopstand moeten verwijderen. Dat omzagen zullen we waarschijnlijk in eigen beheer uitvoeren. Bij Bedrijfsverzorgingsdienst AB Friesland, die twee medewerkers bij ons heeft gedetacheerd, is voldoende mankracht, kennis en materieel aanwezig om die klus voor ons te klaren. Datzelfde geldt ook voor het vellen en snoeien van de grotere bomen hier op het terrein.”

Vaak doorsmeren

Inmiddels is het 15.00 uur geworden. De twee medewerkers melden zich vriendelijk af bij hun voorman. Welgemeend waarschuwen ze me om niet met Wijnia over zijn schapen te beginnen. Dat brengt me meteen bij de levensloop van deze Friese greenkeeper. Hij volgde het traject van lagere naar middelbare landbouwschool en werd van daaruit vaste medewerker bij een melkvee-veehouder. Toen de zoon daarvan in het bedrijf kwam koos Hendrik voor een andere werkplek. Die vond hij bij de Burggolfbaan bij St. Nikolaasga (Friesland), waar hij een paar jaar werkte en de greenkeepersopleiding mocht volgen. Van daaruit solliciteerde hij als hoofdgreenkeeper in 2002 op deze baan bij Oudemirdum, waar hij ook de benodigde papieren haalde. Van deze stap heeft hij nog geen dag spijt gehad. De hoofdgreenkeepersbaan, ‘een baan voor dag en nacht’ kan hij uitstekende combineren met zijn hobby: ruim honderd Texelse ooien voor de lammerenproduc-

Geen verharde paden, maar ingezaaide kunststof op cruciale plaatsen.

‘We zullen aan natuur moeten doen willen we overleven’

tie die hij samen met zijn vrouw houdt. Als het woord ‘schaap’ eenmaal gevallen is, komt Wijnia pas echt op zijn praatstoel te zitten. Als laatste laat Wijnia me de werkplaats annex werktuigenloods zien. Daar wordt me uiteindelijk duidelijk dat je een natuurgolfbaan met relatief weinig materieel goed kunt onderhouden. Wijnia’s devies bij onderhoud is in elk geval: ‘vaak doorsmeren met weinig vet!’

Materiaallijst golfclub Gaasterland

- John Deere 3235 Fairwaymaaier
- John Deere 2500 foregreens en Tee-maaier (6 jr oud)
- Toro 3250 greenmaaier
- John Deere 4100 tractor
- Verti-Drain 7212 1.20 m
- Verti-Seed 80 cm
- Vicon-pendel kunstmeststrooier
- Hardi-veldspuit 8 meter/ 200 liter
- Getrokken landbouwkraan
- Grondbak 120 cm
- Drie bosmaaiers/ kettingzaag

TRILO

Bekijk onze website voor het volledige programma professionele bladblazers.

www.trilo.com

TRILO

Bekijk onze website voor het volledige programma professionele zuigwagens.

www.trilo.com